

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus IV. Via Crucis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

POEMATVM SPIRITVALIVM
PARTIS SECVNDÆ
TITVLVS QVARTVS.

Via Crucis.

I. **B**Inæ per orbem sunt viæ:
Vnam frequenterit Cain;
It rarus Abel alterâ.
Nomen pufillo da gregi.

Cælo exul, ô terræ incola,
Quid quæris ad Cælum viam?
Descendit ad te cælitus
Hæc ipsa, quàm quæris, Via.

Est arcta, clamat Veritas,
Quæ ducit ad vitam via,
Et trita paucis. Tu stude
Augere paucorum gregem.

Speciosa ridet, & patet
Spatiosa ad Inferos via:
Sed arcta, visuque horrida,
Ad Astra ducit semita.

Angusta si non te via
Adducat in latum locum:
Te lata in angustum via
In fine perducet locum.

Qui quæris ad Cælum viam,
CHRISTI vide vestigia,
Sculptumque saxo sanguinem:
Hac itur ad Cælum viâ.

Est strata plurimâ Cruce,
Ad Astra quæ ducit via.
Cruenta Cælum scanditur
Per Martyrum vestigia.

Pauperculis, mœrentibus,
Placidis, modestis, mitibus,
Æqui bonique amantibus,
Cæli parantur atria.

Quicumque parcè seminas,
Parcè metes: fuge inertiam.
Ad ampla cæli præmia
Et vi & labore fit via.

Haud mollis è terris via
Ad Astra ducit: æstimat
Amatque prudens aspera,
Quæ stultus odit, aut timet.

Virtutis est gravis labor,
Et grandis ad Cælum via:
At visa merces grandior
Viæ laborem deterit.

Nil possit esse molestius,
Nihil laboriosius,
Nil arduum aut durum nimis,
Ad Astra quod sternit viam.

Quis

Quis dicat, æternam sibi
Constare magno gloriam,
Qui viderit de nupero
Lictore factum Martyrem?

Vives beatus, cum bona
Bonis parata noveris,
Cum noveris, ditescere
Labore quantillo queas.

Est longa Virtutis via:
Totam simul si prospicis,
Totam relinques: quis rate
Simul omne transmisit mare?

Fit, quando fert opem DEUS,
Facile quod arduum fuit:
Cælo favente, pallium
Aut vimen, est ratis loco.

Virtutis accessu ardua,
Ne terreat mollem via;
Ad hanc amœna, si lubet,
Te duco per viridaria.

2. Palmam præit victoria:
Sed anteit victoriam
Certamen, & luctæ labor.
Optas potiri? stet pati.

Ne, qui inter electos cupis
Vitæ notari in codice,
Pati recuses: est gregis
Character electi, PATI.

Insigne Romanum fuit,
Et fortia facere, & pati:
Nunc Christianum est. Nomine
Es Christianus? re proba.

Est Caritatis maximæ,
Mala sustinere maxima:
Tolerare damna ingentia,
Ingentis est patientiæ.

Armare te patientiâ,
Cur, Christiane, negligis
Cum tot molesta inter mala,
Vitare non possis PATI?

Adversa ferre fortiter,
Fortem decet verè virum:
Perferre dura suaviter,
Est Christiani pectoris.

Egisse vincit fortia,
Res una fortior, pati:
Animi reconditas habet,
Servatque opes patientia.

Ne cede, recta mens, malis;
Sed ito contra audentior.
Debent simul cor vividum,
Et difficultas crescere.

3. In Sanctitatis ingredi
Templum cupis? Crux, regia
Est porta. Si illuc alterâ
Tendis viâ, invenies nihil.

Meliora, docti cælitus,
Charismata æmulamini;
Et regiam Crucis gradu
Inite constanti viam.

Via pacis, est amor Crucis:
Hanc ingredi quisquis voles,
Ama Crucem; sed amabilem
Inter cruces, DOMINI CRUCEM.
Tuam

Tuam ut feras, & præferas
Omni voluptati crucem;
Hanc, nõ nisi in CHRISTI Cruce,
CHRISTIQUE amore, respice.

Est pro Fide CHRISTI crucem
Subire, semen gloriae.
Æternitas unam crucem
Centum repensat laureis.

Cùm magnus urit te dolor,
Mœroris æstum ut mitiges,
Majora CHRISTI respice
Tormenta; despicias tua.

Sit nudus, & fixus Cruci
Hominis DEIQUE Filius,
Baculus viæ, lasso quies,
Pax anxio, vitæ scopus.

CHRISTUS cruentus, & lacer,
Humeris suam tollit Crucem:
Simon iuvat. Tu fer tuam;
CHRISTUS ferenti fert opem.

CHRISTO, CruciQUE debitam
Sperans salutem, fac bene.
CHRISTUM illa pro nobis tulit,
Tulit iste pro nobis Crucem.

Tormenta, quæ tuus tulit
Rex & Redemptor, adspice:
Hæc passus est, tuum ut suo
Amore amorem suscitet.

Amore IESU, tot mala
Patientis in tuum bonum,
Hoc præbibente, fel bibe,
Absinthiumque devora.

4. Plures labores & cruces
His dat DEUS, quos plus amat.
Quò crux laborq; erit amplior,
Hòc plus amoris colliges.

Stringat, prematque te DEUS;
Luctare Iacob, dum bene
Tibi dicat: ille te abjicit,
Ut seruet; ut det, abnuit.

Est vena IESUS gaudii.
Mœrore pro IESU tuo
Lætus labora: erit merum,
Tibi mœror iste, gaudium.

Cùm dulce amarum erit tibi,
Amara fient dulcia:
Amara quondam, per Crucis
Sunt facta lignum dulcia.

Amore qui IESU cales,
Ejusque sub Cruce militas,
Spera perenni lumine
Hujus sub umbrâ perfrui.

Gemmis & auro nobiles
Cruces ama: sed aureæ
Præfer coronæ spineam,
Quæ gloriæ gignat rosas.

DEI Parentem Virginem
Imitare: præsepe, & crucem
Amat; sed Ægyptum suo
Comitata IESU non fugit.

Flentem MARIA IESULUM
Audit; canorem, ovium duces.
Partem MARIA si optimam
Elegit; hanc & tu elige.

K.

In

In monte Thabor non fuit
 MARIA, sed Calvariæ.
 Bona illa pars; hæc optima:
 Bonâ abstine, fruire optimâ.

Sors varia.

Cur Petre montem splendidum
 Amas, & obscurum fugis?
 Hic fufus audebit cruor
 Splendore solem vincere.

Novi calorem spiritûs
 Comitabitur tentatio:
 Ut obviam sumas Crucem,
 Compose mentem, ne ruas.

Lactatus es? jactaberis;
 Prius Angelus, post vix homo:
 At dura lætanter pati
 Iam doctus, eris Homo-angelus.

Placidi favorem Numinis
 Si mutat aura discolor:
 Cuncta esse cum scias DEI,
 Sine esse; te serva DEO.

Quam ventus incurfat frequens,
 Solidatur arbor; stringitur
 Vexatione, & altiùs
 Agitata radices agit.

Non obstinatis ictibus,
 Longève luctæ tædio
 Cadat animus: quam vult DEUS
 Firmare virtutem, probat.

Seu fel propinet gratia,
 Seu mella stillit; Numini
 Modò servias, modò placeas,
 Cur susque deque non habes?

7. **L** Vgebis, ut post gaudeas;
 Gaudebis, ut post lugeas:
 Amara nexa dulcibus
 Vitæ catena continet.

Sperasne jure gaudium
 Mœroris expers, ô homo,
 Gaudere? vera non potest
 Carere vita lacrymis.

Timebis inter suavia;
 Sperabis inter aspera.
 Hæc vita: gaudio dolor
 Cedit; dolori gaudium.

Tenore res vario fluunt.
 Mortalium rector DEUS
 Vtramque sortem dividit:
 Timet homo vanus, aut tumet.

Metuit in arctis, in bonis
 Cæco insolescit gaudio:
 Hunc recta mens non dirigit,
 Sed æger affectus trahit.

Breves in horas mobilis
 Hæc vita ridet, aut gemit:
 Et unde diviti metus,
 Hinc pauperi spes nascitur;

Spem nutat inter & metum;
 Audet, fugit, vult, abnuit;
 Amat, odit, exultat, dolet,
 Vitæque vivit immemor.

8. DEI

8. DEI eruditus spiritu,
Variabiles vitæ vices,
Et dispares rerum exitus
Pari intuere lumine.

Fit hora nemini bona,
Quæ non sit alteri mala:
Nec hora fit cuiquam mala,
Quæ non sit alteri bona.

Securiora gaudia
Carere ne puta dolis.
Diffide lætis: ni times,
Vincêris; imò victus es.

Vbi omnium perpenderis
Rerum vicissitudinem;
Secunda te non efferent,
Adversa te non depriment.

Fortuna quamvis aurea
Tibi, tuisque rideat;
Relictus à patientiâ,
Diu esse felix non potes.

9. In rebus æternis tuam
Felicitem colloca:
Tuum nec esse censeas,
Fortuna quod fecit tuum.

Volubili plures Deæ
Faciunt sacrum; pauci litant.
Fortuna in hos est pessima,
Qui promerentur optima.

Quid ejulas, aut ringeris,
Quererisve quod benè sit malis,
Malè sit bonis? Numquam simul
Duo regna sunt, Mundi, & DEI.

Luit absque culpâ vir bonus,
Non absque causâ. Quod DEUS
Opus probat, quis improbet?
Solutus, quod egit, hoc agit.

Iustè alteri donat DEUS,
Quod alteri iustè eripit.
Mutantur humana omnia,
Varioque voluntur modo.

10. Fortuna, si quid ea Dea
Est, nominatur, fingitur;
Nos sæpius ludos facit:
Cur non & ipsam ludimus?

Quos ficta ludos exhibet
Fortuna, pro ludis habe.
Mentes sumus, non corpora:
Haud illa tanget, quod sumus.

In orbe nil constat diu;
Nil est perenne; casibus
Sors cuncta versat. Hanc fidem
Admittis? amittis tuam.

Sors ridet, ut vides, tibi;
Sed te, vide, ne rideat:
Spondet quietem: sed labor
Speciem quietis opprimit.

Sors ore ridens blandulo,
Vultus resumet asperos:
Vernantis est instar rosæ;
Vere orta, Vere concidit.

Sors dona partitur sua;
Sed ludit, & donat nihil.
Quod arbitraris hanc dare,
Deponit, ut repetat semel.

K 2

Quie-

Quiete quando propriâ
Contentus es, vel commodo,
Adversus eventus tibi
Stultam quietem subruet.

Cùm fors sinistra te solo,
Spem præter, adflixit semel;
Quâ forte prosperum velis
Sperare, quidquid imminet ?

Obesse non erit semel.
Contenta fors: iterùm oberit.
Nullum tibi eveniet malum,
Quod non sequatur alterum.

II. Ridente sorte, sis memor.
Solonis, & proverbii:
Sors læta perdit neminem,
Quem non prius stultum facit.

Humana mens felicibus
Sublata rebus, immemor.
Sui, futuri nescia,
Servare vix novit modum.

Rebus memento prosperis
Servare cunctanter modum:
Dum cuncta pro voto fluunt,
Lætas quatit mœror fores.

Attenta semper mens tua
Vbiq̄ue vigilet, ne novi
Concussa forte turbinis,
Quæ stabat antè, cõncidat.

Quò fluctuantis altiùs
Te sortis aura sustulit ;
Hòc ad ruinam pronior,
Tergo propinquam, promines.

Facilè citoq̄ue frangitur,
Cùm maximè fulget, vitrum:
Sors quando ridet prospera,
Mutationem cogitat.

Res læta mœrorem trahit ;
Sors blanda captatum venit:
Tunc est habenda maximè
Suspecta, quando est prospera.

Fortuna nulla est, aut levis:
Citò reposcit, quod dedit.
Cùm delicatè pranderis,
Verè ne cœnes malè.

Quam fluxa produxit dies
Felicitem, non ames :
Struxisse quam valuit dies,
Dies valebit solvere.

Rerum secundis flatibus
Noli ante mortem credere:
Scit nemo mortalis, sibi
Ventura quid vehat dies.

Rebus secundis si potes
Tumere, sat nondum sapis:
Suam quis umbram conspicit
Crevisse post victoriam ?

Hominem vicissim res facit
Adversa timidum ; res facit
Tumidum secunda: sic tuus
Timore ponatur tumor.

Te stringe, quando maximè
Sors obsecundat aurea:
Venti sub aurâ prosperi
Inflata vela contrahe.

Ventos

Ventos voca Favonios,
Quos vulgus adversos vocat:
Favere quos vulgus putat,
Vir justus adversos habet.

Desiderata calamitas,
Virtutis est occasio:
Quò te secunda non tulit,
Rebellis aura subvehet.

Te quando pinguis otii
Securior laxat quies,
Deplange fortem: adversitas
Virtutis est occasio.

Si te, quasi in lento mari,
Felicitate torpidum
Iners habet tranquillitas;
Dilatus es: fluctus time.

Nihil minus fors tollere,
Quàm quidquid attulit, potest.
Zephyro modestus utere,
Euro paratus, & Noto.

Quàm fluxa sit mortalium,
Et quàm brevis felicitas;
Quàm sit caduca gratia;
Iosephus, & carcer docent.

Nihil stultius, quàm prosperis
In rebus insolescere:
Quæ silva cælo creverat,
DEO volente fit cinis.

Est forte Virtus tutior:
Illa impetus rerum levis;
Hæc clavus est vitæ. Fuge
Intuta; tuta amplectere.

Res omnium dignissima est,
In prosperis Prudentia:
In rebus adversis nihil
Honestius Patientiâ.

Adversa quem non dejicit,
Res nec secunda effert nimis,
Hic mentis & sapientiæ
Fructum latentis indicat.

In prosperis cùm te geres
Prudenter, his addet DEUS.
Quod læta prosperitas bonum
Aperit citò, leviter perit.

Quò se altiùs Sol extulit,
Umbras minores hòc jacit:
Prudentior mens leniùs
Inter secunda se gerit.

Abitura sperne; ne tibi
Cor efferat res prospera:
In corde circumfer DEUM;
Imitare Matrem Virginem.

12. Humana perfer suaviter;
Divina constanter cole:
Mentem bonam DEUS sui
Accendet igne spiritûs.

Adversa qui non sentiat,
Marmor sit ille, non homo:
Adversa qui Patientiâ
Vincit, vir est, ingens homo.

Extrema cùm te res premit,
Tibi una sit vinci salus,
Putaque damnum vincere:
Iactura cedit in lucrum.

Beate, quem Crux erudit !
 At ille ter quater miser,
 Quem sæculi, suique amor,
 Excludit à scholâ Crucis.

12. Iobus quot inter turbines,
 Quot & ruinas, optimâ
 Spe firmus, admirabili
 Constantiâ erectus stetit!

Inimica vis pecus abigit;
 Quod restat, ignis devorat;
 Vna universos protinus
 Sèpelit ruina liberos.

At iste quid Iobus fuit?
 Non ulcerosus, at merum
 Fuit ulcus, innocentia
 Exemplar, & patientia.

14. Est, hoste qui caret, miser,
 Inertiaeque proximus:
 Nam maximum sine minimo
 Non vincitur periculum.

Si mente, quam subis crucem,
 Iniquiore sustines;
 Ornare quo te vult DEUS
 Honore, te indignum facis.

Te vita damnat, aut beat,
 Ignara Purgatorii.
 Crucis amas? Paradisus est.
 Horres crucis? Infernus est.

Tuam DEO ut probes fidem,
 Vexationes aestima:
 Nullam fer ægrius crucem,
 Quàm vivere expertem crucis.

Quò duriora gesties
 Amore CHRISTI perpeti;
 Hòc clarius signum tui
 Amoris in CHRISTUM dabis.

15. Nostri pudor languoribus
 Sit barbaræ gentis rigor,
 Quæ se, cruenta ferreos
 Artus, suis sacrat Diis.

Minas, vir, horres, & cruces?
 Sexus & ætas debilis
 Virgunculæ, convitium
 Ignavia faciunt tuæ.

Blandina torta clamitat;
 Sum Christiana. Tu tuos
 Inter dolores dic frequens:
 Sum Christianus; aut file.

Vis Margaritæ nomini
 Parem referre imaginem?
 Tibi sub pedes esto draco,
 In corde crux, cor in DEO.

36. Crux, carcer, ærumna, rotæ,
 Lacerationes artuum,
 Ignes, catenæ, compedes,
 Ad astra tollunt spiritum.

Nec verba declarant fatis,
 Nec sensus exactè capit,
 Vniùs internæ crucis
 Quàm digna sit tolerantia.

Sic temperantur singula
 Momenta rerum, ut omnia
 DEO duce in bonum bonis
 Cedant, & in malum malis.

Spes

Spes inter adversantia,
Est mentis infantis nota:
Nisi innocens sis, vix queas
Sperare de malis bonum.

Famem, sitim, internas cruces
Amore CHRISTI ama pati:
Hoc luce mentis, hoc DEO
Est pace cordis gratius.

Oculis DEI fordet magis
Vitii cupido vel levis,
Quàm quòd molestâ sub cruce,
Tenebrisve sordium gemas.

Cupita si perfeceris,
Crescet cupido; & hinc dolor,
Mœriorque. Tu cave prior;
Placeatque amarities minor.

Virtutis unica uncia,
Tenebras sed inter aridas
Ex mentis orta vertice,
Aliis trecentis prævalet.

Tibi sit satis, vitam tuam
Quòd mentis arbiter probat:
Sentire, vel probabili
Ratione nosse, nil juvat.

Inter tenebras, & cruces,
Quæque orbis hic gignit mala,
Cæci instar, unâ sub DEI
Incede providentiâ.

In re molestâ nil move,
Quin mente tranquillâ prius
Æternitatem videris.
Hoc te docebit Humilitas.

Quocumque confistas loco,
Vbique IESUS imperet;
Vbique vivat Humilitas,
Vbique regnet Caritas.

Adflante vento naviga;
Vertente, siste paullulum,
Aut flecte vela: Numinis
Stude voluntatem sequi.

Magnum atque vicinum DEO,
Non concuti. Tranquillitas
Est optimæ mentis status,
Obtemperantis Numini.

In orbe nil adeò ferum,
Quod viva non domet Fides:
Fide cor adfixum DEO
Procella nulla concutit.

Vera in DEUM fiducia
In rebus arctis cernitur.
Cum spes in angusto tua
Luctatur, est DEUS propè.

17. Pax cordis ô DEUS; ô bonæ
Dulcedo mentis, omnium
Nitela rerum, tu mei
Compone fluctus pectoris.

Mihi CHRISTE vinum deficit,
Aqua est bibenda. At imminet
Intercutis periculum:
Morbum, Salus mea, præveni.

Ne quod prius dederas, neget,
Aut perditum hostis exprobet.
Sed; anne sentio? quid hoc?
Mutata vini munera.

Ada-

Adamus, Abraham, Moyfes,
 Prophetæ erant primum merum;
 Aqua Pharifæus: optimi
 IESU meri es vivus latex.

18. Nulli malo in re turbidâ
 Submitte pectus; spem tene:
 Spes sola, te nixum DEO,
 Nec morte in ipsâ deseret.

Si cuncta quæ tibi accidunt
 De Numinis sumas manu;
 Gaudebis omni de bono;
 Nullo dolebis de malo.

Mortalis in vitæ mari,
 Tua mens juvanti Numini
 Sit nixa: talis neminem
 Vmquam fefellit ancora.

Fingat, refingat, ut lubet,
 Quod vasculum è luto DEUS
 Formavit: illi credita
 Perire nulla res potest.

Felicia adversus DEI
 Sperare providentiam,
 Noli æstimare simplicem
 Amentiam: est duplex furor.

Si non voluntatem tuam
 DEI ad voluntatem ligas,
 Aptasque; vitam turbidam
 Vives, & incerti exitûs.

Hostis furit? quid angeris?
 Tuos ad unum omnes DEUS
 Numerat capillos: ceteris
 Timere quid membris potes?

Meliora quàm tu cogites,
 De te DEUS deliberat.
 A rebus arctis plurimos
 Erexit afflictos DEUS.

19. Mala sustine, quæ non nisi
 Malè sustinenti, sunt mala:
 His abstine, quæ non nisi
 His abstinenti, sunt bona.

Nihil labores in Cruce,
 Ex hoc vel illo fit tibi
 Ligno eligenda; amplectere
 Quam Numen elegit Crucem.

Crucem tuam fer; alteri
 Suam relinque: munia
 Commissa nemini invide:
 Sua cuique crux; nil est nimis.

Aliena plus placent, tuæ
 Te quando fortis pœnitet;
 Aliis tua: at pauci velint
 Mutare, si ad rem venerint.

20. Fer dura lætus, ne malum
 Mœrore stulto duplices:
 Conferre solamen solet,
 In re malâ bonus animus.

Invitus ille nil facit;
 Decreta qui pensat DEI.
 Quod ille vult, cum non queas
 Vitare, quin lubens velis?

Solamen, ut careas, habe:
 Care, ut habeas: non res duas,
 Carere, habere, unam puta:
 DEOQUE da quod accipis.

Inter

Inter dolores suavitas,
Pax inter iras te virum
Ostendat: hoc oleo tuæ
Fac flamma vivat lampadis.

Molesta cùm fers suaviter
Tranquillus inter turbida,
Virtutis exhibes tuæ
Illustre testimonium.

Quod durius fuerit pati,
Meminisse spera dulcius.
Si ferre nolis aspera,
Sperare noli prospera.

Vbi est gradus patientia,
Ibi fortitudo fit status:
Ad pacis altæ gaudium
Te subvehet patientia.

Patiens doloris fac bonum;
Es liber à violentiâ:
Ad rem malam cogi nequit,
Qui scit dolorem perpeti.

Quò plus laboris hauseris,
Plus coxeris molestiæ,
Mercedis hòc te plus manet:
Vincet dolorem gaudium.

Benè est, quòd assuescis cruces
Animi labore vincere:
Pugnæ fuit comes labor,
Nunc palma erit victoriæ.

Te multa oportet perpeti:
Patiens doloris nescius,
Patientiæ expers vir bonus,
Nullo fuere sæculo.

Vt gaudeas, ama pati:
Tam nemo felix est homo,
Qui dum caret patientiâ,
Censore se non fit miser.

Probra inter, & mentis cruces,
Quemcumque fortem videris,
Miserum nega: quin verius
Hunc ter beatum prædica.

21. Homo, es quidè miserum animal,
Multasque fers molestias:
Sed hoc tuum levet malum,
Tales quòd innumeros vides.

Tua vita fit multis licet
Vbique cincta casibus;
Ferendo disces omnium
Oblivionem casuum.

Subiecta nondum cognitis
Est vita longa casibus.
Quid anxie cineres fugis?
Securus in prunas cades.

Attende, ne faciat fuga
Te repperire, quod fugis.
Dum ficta devitas mala,
In vera temet projicis.

Molesta nequicquam fugis;
Supera ferendo: si levem
Vitas pruinam, nix ruet:
Visum fugis? rapiet leo.

Bonus premèris, aut malus.
Te vis bonum, quasi jus, premet;
Aut jus premet, quasi vis, malum:
Hoc vita, & illud elige.

L

In

In te nihil firmum, nihil
Expers senectæ, præter has
Quæ te premunt molestias,
Et magna turbarum agmina.

Horæ, dies, menses fluunt;
Voluntur anni; ætas fugit:
Nec ulla vitæ tempora
Dolore vel metu vacant.

In rebus humanis nihil
Tam prosperum, cui non suus
Sit luctus affecla, aut comes:
Mala juncta cunctis sunt bonis.

Rerum omnium variant vices:
Etiam suas dies habent.
Hodierna si fuerit parens,
Erit noverca crastina.

Vtcumque in alto ventus est,
Exinde velum vertitur:
Noverca sæpè pessimum
Ex patre fecit vitricum.

Felicitatis si comes,
Vel est sequela, afflictio;
Afflictionem proximè
Post se trahet felicitas.

Luctum subit breve gaudium;
Post gaudium luctus redit:
In spe vicissim vel metu
Homo vivit, ambiguus sui.

Vitæ per humanæ vices,
Quod est necesse, fortiter
Perfer malum: doloribus
Acquiritur patientia.

Lepidè probas quàm sis miser,
Quòd esse te miserum putas:
Hæc rerum abundantanti potest
Contingere infelicitas.

Homo es: dolorè tamquam homo
Admitte; vince tamquam homo.
Nulli dolori cedere
Cælestis audet gratia.

Vix ullus exors tristium:
Abs te, quod est nimium, fuga:
Nam sæpè morbos haud leves
Secum gravis mœror vehit.

Spatium relinque luctui:
Querulo dolore cum semel
Obsessa mens est, pervias
Ad læta non habet fores.

Noli tuam superfluo
Augere miseriam metu:
Timere stultum est, quod metu
Mutare non possis tuo.

Prudens suo monitu facit
Patiturque, quod facere aut pati
Monitu alieno debeat,
Nisi ipse pareret suo.

Variæ monent rerum vices,
Moneamus ut nos. Te moneat
Si non monueris; te monent,
Monuisse quod neglexeris.

In rebus antè si tuis
Censuque quod fuit, deest;
Hoc discce contentus frui,
Mutata quod dant tempora.

22. Virtute, quamlibet grave
Levabis & premes malum:
Opinionis pondere
Gravabis auctu centuplo.

Quò durus adfuefcas malis,
Opiniones edoma:
Te nulla læferunt, priùs
Quàm quæftus es lædi, mala.

Necessitatum incommoda
Ridebis affuetus malis:
Te nulla tunc lædent mala,
Cùm dixeris non lædere.

Lædi volens à nemine,
Te nemo lædet: lædere
Quis namque poffit, te nifi
Et ipfe lædi fentias?

Lædi à feipfo qui nequit,
Lædi poteft à nemine.
Felicittatis quilibet,
Et fortis eft faber fuæ.

Haud imparatus fit tibi
Animus ferendas ad cruces;
Quas antè fis memor tuo
Te fabricaffe malleo.

Res inter arctas quòd tuos
Nævos vides, donum eft DEI:
Age gratias: quos mel parit,
Abfinthium vermes necat.

Tibi de cruce eft ftultum queri,
Quâ culpa purgatur tua:
Peccaffe noxium fuit;
Subire pœnas, utile.

Est æqua pœna, fi malum
Quod feceris debes pati:
Ratione & affuetudine
Incommodum fit commodum.

Quam fers tuo merito crucem,
Exofculare: mens crucis
Amore facta purior,
Est cara Cælo victima.

Potiere votis, fi priùs
Patiare quæ debes pati:
Quietis optatæ bono
Potiere post patientiam.

Necessitatis legibus
Natura corpus fubjicit:
Ad regna mentem libera
Probata virtus efferet.

Te fponde legi convenit
Necessitatis obfequi:
Vnum levamen in malis
Est, ipfa leniter pati.

Quæ fensui funt afpera,
Mors mollit & patientia:
Eris omnium miferimus,
Si dura non difcas pati.

Adverfa magnanimum acuunt;
Mollem remittunt profpera:
Labor laborem deterit;
Dolor dolorem proterit.

Novitas iniquum cladibus
Dat pondus: eft levior vetus.
Ærumna: longi temporis
Patientia obruit malum.

Gravioribus suetus malis,
Leviora non graviter feres:
Haud pertimescit maximum
Incus tumultum maxima.

Cùm læva fors miserum premet,
Aut comminabitur malum;
Nescire primum, est omnia;
Nescire postremum, nihil.

Fer, craftini spe commodi,
Hujus diei incommoda:
Omni loco, omni tempore,
Ferendo duris imminè.

Casus diei te asperi,
Vel prosperi moveat nihil:
Res quæque momentanea
Citò venit, ut fugiat citò.

Incommodum perfer libens,
Si vis potiri commodo:
Quod lædit, & quod recreat,
Se mutuâ dabunt vice.

Quæ jure, sive injuriâ
Toleras, iis quæ ceteri
Graviora patrant, compara:
Quod fers onus, fiet leve.

Quæcumque in hac vitâ tibi
Tormenta continget pati,
Æternitatis ad rogam
Collata, sunt umbra, & jocus.

Beatiores, quos foris
Miraris, intus aspice:
A ceterorum cœtibus
Nihil dolore differunt.

Qui spernis absentes cruces,
Præsentibus curvaberis:
Cras non eris similis tibi,
Hodie sonanti grandia.

Patientiam alteri potens
Suadere, quin suades tibi?
Patientiam facile omnibus
Suadere, difficile est pati.

23. Malo imminente sæpius
Est pejor expectatio;
Malique pessimi mora
Est pejor ipsomet malo.

Prævisa vix feriunt mala.
Hæc tu, priusquam venerint,
Tolerare disce: seriùs
Cavebis in mediis malis.

Discrimen instantis mali
Disce ante discrimen pati:
Ægrè malum præfens feres,
Nisi id futurum senseris.

Injuriarum imagines,
Et ficta sustines mala?
Hinc disce vera perpeti,
Sontique gratiam refer.

Lædens loquela, vel manus,
Quæ fingitur; ni vincitur
Pietatis ignoscentiâ,
Lædens reipsâ haud vincitur.

Sperne

Sperne sperni.

24. **B**ilem inquieti pectoris
In te protervus evomit.
Vicésne reddas? Neglige,
Aufferre quod nequis, malum.

Sublime virtutis genus
Conculcat orbis degener:
Sibi que similes erigit,
Premit que dissimiles sibi.

Calumniæ molimina,
Et invidorum sibilos,
Mentis modestæ robore,
Ceum palma ranas, despice.

Est præmium virtus sibi:
Claret seipsâ: spiculi
Linguae nigræ, & discriminis
Secura venturi, nitet:

Nil exteræ cupiens opis,
Nil laudis exteræ indiga,
Tumêre nescit fascibus,
Popularibusve plausibus:

Animosa propriis bonis,
Immota duris; sæculi
Caduca, fluxa, inania,
Ab arce summâ despicit.

Patientiæ necessitas
Vbique regnat. At bonum
Si dum facis, pateris malum,
Duplicem mereris lauream.

Pati necesse est: sed pati
Benè ut opereris, est opus
Dignum coronâ duplici,
Patientiæ, atque operis boni.

Pulchrum pati; at pati mala,
Bona faciendo, pulchrius:
Est magna laus operis boni;
Patientiæ laus maxima.

Te, quando ne perdas DEUM:
Facis bona & pateris mala,
DEUS recusat perdere.
Laboris est seges, salus.

Quicumque, puriori
Cor incitatus cæstro,
Aves parare nomen
Decusque sanctitatis;

Atro licet noteris
Falsæ colore culpæ;
Id ore fer tacente,
Id fronte fer serenâ:

Id corde fer quieto.
Tantum scelus patravi,
Dic; verbulo nec uno
Fictum nefas refelle:

Ni fortè tu vel alter
Passurus inde damnum,
Famæ gravi periculo,
Aut corporis laboret.

Sic magnus ille quondam
Paphnutius, silenti
Est passus ore turpis
Probrum notamque furti.

Theodora sic (licet lux
Phariæ secunda terræ)
Infamiâ pudendæ
Falsò notata culpæ:

Quamvis & hac & ille,
Fraudis sciens iniquæ,
Gravi piaret insons,
Ceu vera probra, damno.

Tales fuere mille,
Quibus probata virtus
Ad astra fortiore
Dedit volare pennâ.

O sanctior ferendæ
Calumniæ voluntas !
Quantâ soles serenas
Mentes beare luce !

Hinc pectoris benigni
Tranquillitas stupenda,
Nullo movenda motu,
Cælo, DEOQUE fixa.

His certiora Vates
Numquam Sybilla dixit;
Quæ me tamen canentem
Profana turba ridet.

Ignara turba veri,
Egena turba mentis,
Vim veritatis audet
Meras putare, nugas.

At, abditam quibus rem
Dedit probare virtus,
Me, corde teste, jurant
Haud frivolum Poëtam.

25. Te spernit alter, & tua ?
Nil verere : ama DEUM.
Quò plus amas ; hòc plus amat:
Amor est amori præmium.

Sperni recusas & pati ?
Semen recusas gloriæ:
Est turpitude nobilis,
Turpem videri pro DEO.

Animi altioris est nota,
Optare sperni : altissimi,
Gaudere : superas, si potes
Amare qui te spreverint.

Superbus es, quisquis fugis
Sperni, atque despectus doles;
Nec signa reddis debiti
Amoris, à quo sperneris.

Spe liber, & vano metu,
Vt vera suspires bona,
Te sperne : honora ceteros;
Et sperne sperni à ceteris.

Calumniarum & scommatum
In te acta tela despice:
Indigna pro dignis habe.
Sinit DEUS : quid dignius ?

Calumnias, sannas, probra,
(Quæ sæpè spes hominum leves
Turbare mœstitiâ solent)
Pro laude lætus excipe.

Est bulla rumor. Quidlibet
Pro more de te murmuret,
Aut vulgus illi succinat,
Nihil morare : sta in DEO.

Dolor,

Dolor, voluptas, gloria,
Infamia, ut solent, fluant:
Res nulla, te fixum DEO,
Caduca decutiet loco.

Ne crede plus de te alteri,
Quàm tu tibi: vulgi levis.
Leves susurros, ne quidem
Vnius assis æstima.

Mera bulla vulgi opinio.
Miranda sit felicitas,
Prodesse conari omnibus,
Et displicere nemini.

Spe major humanâ, omnibus
Placere, fors est: te licet
Vox plebis ornet, nil tuo
Addet bono, aut demet malo.

Spernente vulgo, te novum
Fecisse questum deputa:
Laudata doctis, & piis
Probata, vulgus improbat.

Nemo unus omnibus placet:
Rarus bonus, plures mali.
Mâlis bono vel unico
Placere, quàm centum malis.

Vni bono quisquis potest
Placere, sat multis placet.
Mâlis proinde uni bono
Placere, quàm multis malis.

Multis malis cùm displices;
Paucis tamen places bonis:
Mâlis placere pauculis,
Malè quàm placere pluribus.

Contemne, honora quos decet.
Rectis probari mentibus,
Honestâ laus est: improbis
Placere, dedecus puta.

Quòd omnibus multum places,
Hoc vita displiceat tua:
Suspecta vir prudens habet
Quæ maximè vulgo placent.

Te quando vulgus æstimat,
Hinc æstima quàm sis miser:
Nisi turba te deriserit,
Nondum beatum te puta.

Te nec bonum laudatio,
Nec probra te facient malum:
Non laude fies pulchrior,
Nec turpior calumniâ.

Placere tu quidem omnibus
Conare; nec spera tamen.
Age justa: nemini invidet:
Ama bonos, & æstima.

Heri serebas, & tuis
Pluviam precabaris fatis:
Hodie viator, imbris
Precaris optatis malum.

Vnus tot ingratis DEUS,
Tibi que non semper placet:
Te posse semper omnibus
Placere, ne frustra putes.

Placere, nec placeat tibi,
Nec displicere: si placet
Tibi displicere, aut displicet
Tibi placere, æquè sapis.

Malis

Malis placere si studes,
Prodesse non potes bonis:
Bonis nocere non timet,
Placere qui cupit malis.

26. Livoris & calumniæ
Spreta exolefcunt spicula.
Ostendis iras? agnitum
Videbitur culpæ probrum.

Nil corde recto ditius,
Nil innocente tutius.
Amas timere neminem?
Ama nocere nemini.

Injuriam fieri tibi
Nullam putabis, cum nihil
De te arroganter senseris:
Vexata crescit lenitas.

Opus coronat gloria:
Multis tamen, licet bonis,
Antestat actionibus
Dicti unius patientia.

Probrum fer, & grates age;
Nascetur è probro decus:
Ærumna dum mentem premit,
Ad se DEUS cor erigit.

Iuuisse, qui te nunc premunt,
Non pœnitebit: est bonis
Audire pro factis malè,
Et ferre iniqua, regium.

Benè fac; amaque despici.
CHRISTI esse membrum non potes,
Nisi lætus incedas viâ,
Quacumque præcessit Caput.

Fac, dicta aliorum mala
Vt facta dissolvant tua:
Benefac; ut & de te benè
Animus malignus sentiat.

Benefaciens, calumniam
Securus effugies: mala
Quod lingua se, quod est, probat,
Herumque; quid refert tuâ?

Vir magnus es, vir nobilis,
Si more majoris feræ,
Voces tibi oblatrantium
Securus exaudis canum.

Tibi quod adlatrent canes,
Lætare: parva non quatit,
Nec ima livor; impetit
Excelsa, summis imminet.

Calumniam quod alteri
Inferre nolis, justus es:
Sed fortis es vir, si potes
Calumniam ingenuus pati.

Tolerantiâ, calumniæ
Ridebis artificem: levis
Hunc lingua dicet feminam;
Tua te virum patientia.

Benè vive: dicta garrulæ
Contemne linguæ: te penes
Non est, quod unus, aut duo,
De te susurrent rabulæ.

Aliquid sinistri clanculum
De te susurrat sannio:
At fama de illo publica
Nihil susurrat clanculum.

Non

Non unus adfirmat palam,
Mendacii quòd sis parens,
Ab ore cuius veritas
Dudum fugata fugerit.

27. Durum est filere, cùm tibi
Injuria infertur gravis:
Est, cùm filere nescies,
Parata noxa durior.

Calumniarum spicula
Taciturnitate discute:
Ad verba stulti qui tacet,
Respondet aptè, & plus fatis.

Os innocens silentio
Se purgat, & loquitur fatis:
Tacentis ingenuus pudor
Est grandis excusatio.

Ne dente mordacem pete:
Lima, omne quæ ferrum solet
Mordere, nescit contumax
Morsum timere viperæ.

Mentis bonæ tranquillitas,
Modestia, & patientia
Dabunt silendo, ut optima
Loquaris, & persuadeas.

Ab ore freni nescio
Fit vulnus immedicabile,
Nisi medearis unico
Oblivionis pharmaco.

Calumnia, obrectatio
Torquebit innocentiam;
Sed falsitati posthuma
Supernatabit veritas.

Accusat innocentiam
Damnandus à puero senex;
Ne desit innocentia
Etiam patronus innocens.

Suber supernatat falo,
Mergique nescit: quòd magis
Livore vittus stringitur,
Hòc elevatur altius.

Linguae impudentis, veritas
Calumnias citò dissipat.
Infrenis oris est frequens
Vectigal infortunium.

Argutulis loquaculus
Tacitum petis ratiunculis:
Sed ille, sic victus, tuæ
Non invidet victoria.

Benè quod facis, carpit malus:
Sibi hic nocet; prodest tibi.
Gaude, tuumque auge bonum;
Sed invidi. dole malum.

Cui rectè agendo displices,
Illi nocet, nihil tibi.
Mutare, non in te bonum,
Sed in altero malum stude.

28. Opus optimum livor malus
Obrectat, & solens facit:
Si res bona invidiam parit,
Quis vitet invidiam bonus?

Malo vidente, fac bonum:
Illo invidente, nil age
Cur criminari te queat.
Mala arbor hunc fructum ferat.

M

For-

Formidine invidiam fugis?
 Indigna res verè viro.
 Ne te illa cedentem premat,
 Virtute palma stet tibi.

Virtute livorem doma:
 Frustrà pusillus cogites
 Placare livorem metu;
 Hoc fractus, illum digeres.

Si, laude quod dignum facis,
 Obscuret invidentia;
 Novam pete à speculo tuæ
 Infirmitatis gloriam.

Minoris invidentia,
 Majoris est felicitas:
 Est omnium miserrimus,
 Cui nemo prorsus invidet.

Mores in altos non cadit
 Inertiæ livor comes:
 Hic mentis indigentiam,
 Vitamque degenerem notat.

29. Si certius rerum omnium
 Valor carendo discitur:
 Te scire, mi Lector, volo
 Quantum sit invidiæ valor.

Qui nostra rides carmina,
 Non ista, sed te negligis:
 Poteras beatæ plurima
 Vitæ doceri commoda.

Nasute, quisquis nauseas,
 Versusque diltringis meos;
 Vis innocenti carmini
 Nocere, ne sis innocens.

Amice Lector, his scio
 Quid judices de versibus:
 Dices bonos, qui sunt mali;
 Et optimos, qui sunt boni.

Inique Lector, his scio
 Quid judices de versibus:
 Dices malos, qui vix boni,
 Et pessimos, qui vix mali.

Ni falsus es, vel invidus,
 Ne sperne, nec lauda omnia:
 Si cuncta laudas, falsus es,
 Si cuncta spernis, invidus.

Quæ pulchra sunt, velis licet
 Videre, stulte, non potes:
 Quæ pulchra sunt, possis licet
 Videre, non vis invidere.

Cur pulchra stultus non potes
 Videre, non vult invidus?
 Mens clara stulto, mens bona
 Adeste nescit invidio.

30. Vin' scire, cur non omnibus
 Probetur hic meus labor?
 Hoc nolo multis dicere;
 Tibi uni in aurem suggero.

Nescire me unum fat scio,
 Quæ scire se multi putant:
 Sed nescio an multi sciant,
 Me scire quanta nescio.

Plebs imperita quæ probat,
 Probare sæpè nescio:
 At plebs vicissim sæpius
 Probare nescit quæ probo.

Vt huic aduler, aut tibi,
Aptare frontem nescio:
Non capto, musca, nec sequor
Pinguis culinæ prandia.

Non verba prurientibus
Vendo libenter auribus:
Nil intus inclusum mali
Abscondo; nil simulo boni.

Et oris, & cordis mihi
Iugis placet concordia:
Vbique constat frons mihi
Aperta, sermo candidus.

Major videri publicè,
Quàm sim, recuso: vocabula
Postpono sesquipedalia;
Socum cothurno præfero.

Non jacto ceras, nec genus,
Nec alia. Non sunt hæc mea:
Mei memor, memet mei
Dimetior modulo pedis.

Aliena mitto. Neminem
Honore minuo. Sat mihi,
Id esse quod sum: ceteros
Id esse quidquid sunt, sino.

Nec opto, nec mos est meus
Homines notare singulos;
Sed tempora & mortalium
Mores malos distringere.

Vbique quòd censoria
Delicta stringat virgula,
Id hujus ævi moribus,
Vix Christianis, imputa.

Genio quidem placabile
Placet meo consortium;
Sed hic ubique turgidæ
Fucum fugit facundiæ.

Est lingua vendendis mihi
Inepta fumis: vix emo
Minore majus munere;
Majore cur emam minus?

Haud opto congestas opes:
Mihi est abunde, qui famem
Sedat cibus, scyphus sitim,
Et lana, quæ frigus fugat.

31. Vt nemo te spernat, vide.
Suâ ille culpâ spernitur,
Qui quid loquatur haud capit:
Aut canticum furdo canit,

Qui se indigenti supplicat;
Qui musca mensis imminet;
Ab hoste qui laudem petit,
Vel à tenace peculium;

Qui doctiorem se docet;
Prudentiori qui præest;
Qui se, simul loquentium
Injussus infert in gregem;

Qui Principem dicto ferit;
Qui spernit urbis Præsides;
Qui non suam regit domum;
Aut non suum tenet locum.

Neminem sperne.

32. **C**Arnes ede, & vinum bibe;
Sed insolentem proximi
A carnibus dentem abstine,
Fex audienti, nex tibi.

Mens & voluntas proximi,
Scientiæ boni & mali
Est arbor; hanc te tangere,
DEUS Vltor, & Iudex vetat.

Et carpis omnium omnia,
Et unus ignoscis tibi:
Sed iste, quo te amas, amor,
Odium meretur omnium.

Tibi unus uni cùm places,
Et spernis unus ceteros;
A ceteris si sperneris,
Quod antè vendebas, emis.

Tibi places, & ceteros
Contemnis; at contemneris
A ceteris: nunc venditor,
Nunc mercis emptor pessimæ.

Malè alteri cùm dixeris,
Quo jure non malè audias?
Iure audies semper benè,
Si dixeris numquam malè.

Quando tui oblitus; probro
Audes sodalem carpere;
De fronte civilem tuâ
Cecidisse lauream puta.

Natura partitur vices:
Dat multa posse dicere
Sapientibus; sed plurima
Dat velle stultis carpere.

Fratrem cavillo qui petis,
Vide teipsum. Irrisio
Eò unde nata, regeritur.
Parce alteri, ut parcas tibi.

Quod alteri temerariâ
Loquacitate fannio
Malum paras, paras tibi;
Et in tuum spuis sinum.

Qui falsa vel risu acria
Dicteria in fratrem jacies,
Teli venena lividi
Redisse retrò senties.

Nasi, atque dentis spicula
In se redundant: quod notas
In fratre, temet arguit.
Quis est homo, & culpâ vacat?

33. **Q**uamdiu placebit scenica
Dicacitas, irrisio,
Postica fanna, ineptus es
Haurire CHRISTI spiritum.

Vrbanitates, & sales,
Loci, aulicæque ineptiæ,
Quas erubescit mens pia,
DEO sacrâ exulent domo.

Te cordis index optimi
Oris decet serenitas,
Et nata cælo gaudia,
Sed futiles vita jocos.

Gaude

Gaude quòd obsequeris DEO:
At gaudio, & linguæ modum
Ni ponis, expers spiritûs,
Et lucis internæ, gemes.

Dicacitatis unguine
Ne profer illitos sales:
Virtutis indoles jocos
Amariores non amat.

Gustum sinapi provocat;
Sed lacrymas idem ciet:
Quem scomma risum procreat,
Hunc & sequuntur lacrymæ.

Tacere mâlis, quàm sales.
Illiberales fundere,
Aut verba coram Principe,
Reditura per jugulum, loqui.

Lambendo mordes? & joco
Tectum jadis convitium?
Est oris improbi nota,
Melle illitos lapides loqui.

Vita venenatos jocos,
Et felle suffusos sales.
Condisce verbis neminem
Mordacibus distringere.

Aliena scurrili joco
Ne carpe facta: cùm tibi
Sat curta sit virtus domi,
Te cerne, te purga prius.

Si vel joco absentem feris,
Præsentis ut des auribus;
Linguæ timebit hic tuæ.
Pòst vapulare verberare.

Qui tangit absentem probro,
Tuas ut aures mulceat;
Is & tuam petit cutem:
Hac peste te mox exime.

Qui recta non solens facis,
Ne censor alterius velis
Notare curva: nil minus
Hæc stulta res sit, quàm mala.

Sodalium de moribus
Ne calculum fer è tuis:
Quàm censor alterius frequens,
Tam rarus est censor sui.

Aliena ne cerebro ex tuo,
Staterâ iniquâ, examina.
Ignosce socio; nec tui
Te judicem fratris gere.

34. Opus caveto carpere,
Quod æmulari est arduum:
Obturet os dicacius
Silentii pater pudor.

Quid in venusto corpore
Nævum notas? quid efferâ
Scabie obsitus, tubercula,
Papulasque rides? Te vide.

Vis pœnitere, dum leves
Lapsus amici examinas.
In fratre festucam notas?
At quis tuam feret trabem?

Tu te tui tutissimum
Fac judicem: ex oculo tuo
Trabem ejice; & , si pòst vacat,
In fratre festucam vide.

M. 3. Tibi

Tibi tribuantur tubera
 Vitio vereris ne tua?
 Hæc deprecare; & omnium
 Ignosce verrucis prior.

Aliena qui numeras mala,
 Te calculo damnas tuo:
 Tua seriatim digere,
 Numeroque pondus adjice.

Tuum cor, & corpus vide;
 Extraque, & intra discute:
 Ut fratris adnotes probra,
 Nec mens nec hora suppetet.

Minora dum alterius vides
 Errata, nec vides tua
 Majora; es imprudens tibi,
 Nimisque prudens alteri.

Haud lucis expertem decet
 Damnare tenebras. Tu stude
 Carere labe, cum voles
 Aliena facta carpere.

Tua facta prudens inspice;
 Aliena simplex transfili:
 In fratre quod cernis bonum
 Piumque, sectari stude.

Peccata nec soles tua
 Videre, ferre nec potes:
 Quam Iuris ergo regulam
 Aliena facta iudices?

Cur indecorum in altero
 Vides, quod in te non vides?
 Oculi alieni nævulos
 Oculus videt, numquam suos.

Cur rarus in se corripit,
 Quod in altero carpit malum?
 Assueta jam dudum suo
 Natura blanditur malo.

Meus oculo caret oculus,
 Mens mente; talpæ sunt sibi:
 Cui ergo quid sim, quid sciam,
 Ausim roganti dicere?

Non alterum, sed te excute:
 Aliena mitte; te vide.
 Hoc cedit in lucrum tibi;
 Ditabit illud alterum.

Errata fratris transvola;
 Tua disce, lustra, discute.
 Sit grata fratri Caritas,
 Severa Veritas tibi.

Vbi sale verbi, proximi
 Culpam voles perstringere;
 Tua te premat: dic; Hoc malum
 Quod damno, feci, aut fecero.

Homo rarus es, si in alterum,
 Idem quod in te, cogitas:
 Sed rarior, si inter tua
 Errata: dissimulas nihil.

Vir justus unum se, & sua
 Peccata damnat; alterum
 Excusat: inspector sui,
 Laudator idem proximi.

Alios monere, si jacent,
 Aut si quid errent, novimus:
 At nostra prætercurrimus
 Errata: nemo se videt.

Cur

Cur noctuino propria
Errata lustras lumine,
Aliena milvino vides?
Propriora projecis procul.

Oculis ubique lynceis
Aliena facta pervides:
At negligis tergum tuæ
Videre, talpa, manticæ.

Tibi talpa, talpa Numini,
Es Argus & lynx ceteris:
Attende Numini, & tibi;
DEUM verè, te vide.

Aliena rides, & notas?
Ridenda propinas tua.
Sunt ista sæpè mutua,
Reditque fors cum fœnore.

In altero nil despice;
Tua dicta, facta respice:
Meliora nihilo se tibi
Spectâda in hoc speculo dabunt.

Alius artem despicias?
Alius tuam: subeunt vices
Despectus & laus, mutuam
Laudem atque despectû trahunt.

Est si quid in malo mali,
Hoc turpis arrodit culex:
Minimû quod in bono est mali,
Est pessimæ linguæ optimum.

Errata amici paucula
Virtutibus multis tege:
Quis ille tam plenè bonus,
Vt vel levi careat malo?

Aliena sordent? & tua
Sordere possunt alteri.
Vitanda quin potiùs tibi
Vides in alterius malis?

35. Vndas maris de littore
Spectare dulce: tu stude
Vitare cautus, quod vides
Alius in malo malum.

In proximi lapsu, tui
Speciem vide discriminis:
Vnius exitium, tui
Exemplar est periculi.

Suspectus esto tu tibi;
Non hic, vel alter, aut ego:
Tibi alter esto, ego mihi.
Ruit sibi, quisquis ruit.

36. Aliena quæ carpis bona,
Carpando non facis tua.
Laudando sed facis tua,
Aliena quæ laudas bona.

Quod non quieto lumine
Inspexeris, ne despice:
Nec argue ex bono malum;
Sed erue ex malo bonum.

Qui quod bonus facit, malè
Interpretatur, mentis est
Nullius, aut mentis malæ;
Indignus audiri à bonis.

Quem judicant plures bonum,
Ne censeas unus malum:
Malè arbitrandi de bono,
Multis fit ansa fatuitas.

Lau-

Laudanda lauda sobriè:
At jure quem laudaveris,
Ne carpe: mentis est malæ,
Laudare eundem, & carpere.

Fuge curiosum, qui sui
Incurius lustrans tua,
Scit antè quid mali tibi,
Quàm quid sibi accidat boni.

37. Ne sperne quemquã: neminè,
Nocere qui nequeat, puta.
Quemvis saluta: cui libet
Hoc defer obsequium prior.

Qui purus est affectuum,
Nihil sinistri in altero;
In se videt; se corripit:
Sunt munda mundis omnia.

Sunt manca, sunt mutila omnia:
Est nemo, cui desit nihil.
Deest singulis aliquid; tuis
Carere te nævis putas?

Sua quemque torquent noxia:
Suas reservant optima
Falerna feces. Est nihil
Plenè beatum sub Polo.

Noris, bonarum quàm tibi
Rerum sup' ellex sit brevis;
Et messe propriâ tenus,
Non erubescas vivere.

Soli DEO deest nihil.
Beatus es, quisquis tuum
Ab homine non speras bonum,
Sed ab optimo expectas DEO.

38. Nec gaudium fratris mala
Tibi, nec bona invidiam creent.
Fratri quod est benè aut malè,
Cense bonum aut malum tibi.

A veritate devias,
Fallisquæ te, qui te & tuã
Miraris, & nulli alteri,
Soli tibi, te comparas.

Virtute, quã forsã nites,
Quare carentem despicias?
Hic forsã ex aliã nitet
Virtute, quã certò cares.

Majora nactus es bona?
Moderare; fastuquæ abstinence:
Minora spernentem, æquior
Te jure spernet arbiter.

Spernis quod est facile tibi;
Captumquæ quod superat tuum,
Majore fastu despicias:
Vtrumque cordis indiges.

Homini suas, cùm sis homo,
Quid inanitates objicis?
Natura, mater omnium;
Noverca, fors est omnibus.

Conferre te aude nemini;
Tibi præfer omnes: omnium
Postremus esse inter bonos
Ama: sit hoc fat, & nimis.

Vide cui te conferas;
Vide cui te præferas:
Si conferendo desipis,
Te præferendo quid facis?

Te

Te pœnitere nunc decet,
Non prænitere ceteris :
Altissimo stabis gradu,
Cum te locaris infimo.

Cur quilibet se ceteris
Præfert libenter ? An quia
Secunda Tu, Ille tertia,
Sed prima persona est Ego ?

Te quando cum minoribus
Metiris atque comparas ;
Virtutis à fastigio
Quàm sis remotus, haud vides.

Hinc intumescis, intuens
Modulum minorum gentium ;
Et alta de te sentiens,
Donare vis quibus cares.

Dedisce quemquam spernere ;
Et discè sperni ab omnibus :
Vilis videri nescius,
Opinione fallitur.

Si neminem vis spernere,
Nec ferre vis censoriam
De ceteris sententiam,
Te, quamque sis miser, vide.

Inertiæ memor tuæ,
Quàm nil habes facti, vide ;
Ne, perditâ modestiâ,
Perdâris à superbiâ.

Quàm sis inanîs atque inops
Cælestium rerum, vide ;
Et à piis supplex opem,
Stipemque mendicus pete.

Miser es : sed hoc uno tamen
Felix, quòd esse te vides ;
DEIque quòd tua supplicat
Misera misericordiâ.

Quòd esse te miserum vides,
Homo es miser, non bestia.
Tua æstimetur humilitas,
Quòd æstimari amas miser.

39. Summo placere vis DEO ?
Ne sperne plebis infimum :
In vase Numen fictili
Numos recondit aureos.

Non corporis cultu virum,
Sed mentis ornatu æstima :
Subinde sub vili togâ
Pretiosior virtus latet.

Quàm sæpè in occulto latet
Mens magna, servulus docet :
Sic servulo est herus minor,
Qui corrigi à servo timet.

Humilis paludis incola
Noli invidere diviti :
Potest pusillâ (imò solet)
Exire magna mens casâ.

40. Immensa possideas licet,
Cares teipso, sensuum
Quando cares modestiâ.
Quàm pauper est, qui se caret :

Benè fit ; abundes ; sat tibi
Videare dives : ni vides
Quàm multa desint, te tui
Quis esse compotem putet ?

N. Dant

Dant larga valles pascua;
Dant parca colles gramina:
Sapit modesta mens satis;
Parum, superba, vel nihil.

Arista vacua effert caput:
Arista granorum gravis,
Submittit. Hòc minùs tibi
Confide, quò plus possides.

Arista inanis stat, caput
Erecta; curva est plenior:
Inane sic ovum natat;
Plenum sub undâ desidet.

Sublata frons, oculus vagus,
Vox tinnula, arrogantia
Virus latentis indicant:
Vas quod vacat, tinnit magis.

Tibi quando confides nimis,
Falles frequenter ceteros,
Te semper: illis & tibi,
Tui timore consule.

Novissimo sede loco,
Paratus aut mori aut pati;
Hinc vera læto pectori
Pax atque libertas erit.

Superbia, Humilitas.

1. **C**Or mite, fastus nescium,
Inter pares & supbares,
Deposcit ultimas sibi,
Primasque defert alteri.

Comes ruina superbia:
Homines ad astra subvehit
Mens mitis: hæc faciet tui
Te sola voti compotem.

Modulo modesto te & tua
Metire: nec temerè altius
Ausis cacumen scandere,
E quo ruendum sit tibi.

Scalis in altum putridis
Qui scandis, hoc audacia
Te divitem facto probas,
Sed pauperem prudentia.

Præceps in exitium ruit,
Quisquis superbus ambulat:
Ad astra vir sui memor
Benignitate tollitur.

Quò te feres hodie altiùs,
Gravior ruina hòc cras erit:
Delapsa ab alto pondera
Celeriter in præceps eunt.

Se quidquid altè sustulit,
Occasui est occasio:
Quercus ruentis quilibet
Præcisa ligna colligit.

Quò se quis arrogantius
Effert, eò mox fœdiùs
Devolvitur: levis asseclam
Lactantia Nemesin time.

Quod altiùs sese extulit,
Putat propinquum lapsui:
Servetur ut felicitas,
Felicitate alià est opus.

Non